Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Географічний факультет
(назва інституту/факультету)
Кафедра географії та менеджменту туризму
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
_____ Мирослав ЗАЯЧУК
«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО СЕРВІСУ
(вкажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов’язкова
(вказати: обов’язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма *Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг*
(назва програми)
Спеціальність *242 "Туризм і рекреація"*
(вказати: код, назва)

Галузь знань *24 "Сфера обслуговування"*
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий)
Факультет **Географічний**
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Менеджмент туризму та готельно-ресторанного сервісу** складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг».

Розробник: доц. ***Іванунік Віталій Олександрович***, доцент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр.н.

Викладач: доц. ***Іванунік Віталій Олександрович***, доцент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр.н.

Погоджено
з гарантом ОП
«Готельно-ресторанний сервіс
та туроперейтинг» Галина КРУЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від *"25" серпня 2026 року*

Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від "*31" серпня 2026 року*

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

Мета навчальної дисципліни полягає в наданні студентам комплексних знань і навичок, необхідних для успішного управління в галузі туризму та готельно-ресторанного бізнесу; здобутті практичних навичок формування асортименту туристичного підприємства, етапів планування туристичних подорожей, програмного їх забезпечення; встановлення ефективної взаємодії між туристичними підприємствами і транспортними компаніями; отримання знань і вмінь щодо принципів формування програм перебування туристів, методів активізації туристів, визначення програмних заходів у відповідності до мети подорожі, запитів споживачів, сезонності тощо; формування навичок організації обслуговування клієнтів туристичного агентства у відповідності до стандартів якості обслуговування; забезпечення безпеки туристичних подорожей.

Пререквізити. Ефективність засвоєння курсу підвищує попереднє вивчення таких навчальних дисциплін: *«Технологія туристичної діяльності» «Туроперейтинг», «Основи менеджменту», «Економіка та ціноутворення в туризмі і готельно-ресторанному сервісі».*

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей:

- ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

- ЗК9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії;

- ЗК13. Здатність планувати та управляти часом;

- ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно;

- СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління;

- СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;

- СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;

- СК17. Здатність до визначення економічних процесів; аналізу та обліку фінансово-економічної діяльності на рівні підприємства, в т.ч. у сфері готельно-ресторанного сервісу та туроперейтингу.

Програмні результати навчання:

- ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

- ПРН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);

- ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності;

- ПРН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань;

- ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

- ПРН19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;

- ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;

- ПРН21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;

- ПРН22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях;

- ПРН23. Знати економічні закони, категорії та процеси; особливості аналізу та обліку фінансово-економічної діяльності підприємств, в т.ч. у сфері готельно-ресторанного сервісу та туроперейтингу для розрахунку вартості основних і додаткових послуг гостинності та встановлення ціни на турпродукт.

Студенти також мають:

Знати:

- особливості організації, планування, мотивації та контролю в галузі туризму; уміти організовувати процес виконання управлінських завдань відповідно до принципів менеджменту, виходячи з аналізу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища туристичного підприємства.

- як організовувати та планувати бізнес-діяльність туристичних підприємств, забезпечувати мотивацію та контроль цієї діяльності, виходячи з аналізу факторів зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни *Менеджмент туризму та готельно-ресторанного сервісу*												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	5,0	150	2	30	30	-	-	90	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 1. Теоретичні поняття.**					
Лекція 1: Сутність менеджменту в туризмі	9	2	2	-	-	5
Лекція 2: Туристична організація як соціальна структура	9	2	2	-	-	5
Лекція 3: Організаційні структури управління в туризмі	14	2	2	-	-	10
Лекція 4: Фактори та принципи в менеджменті туризму	9	2	2	-	-	5
Лекція 5: Планування як функція менеджменту туристичного підприємства	9	2	2	-	-	5
Лекція 6: Організація виробництва туристичних послуг як функція туристичного менеджменту	14	2	2	-	-	10
Лекція 7: Мотивація та стимулювання в туризмі	9	2	2	-	-	5
Разом за ЗМ1	**73**	**14**	**14**	**-**	**-**	**45**
	Змістовий модуль 2. Особливості менеджменту в туризмі					
Лекція 8: Функція контролю в туризмі	9	2	2	-	-	5
Лекція 9: Система методів менеджменту у роботі підприємств туристичного сервісу	9	2	2	-	-	5
Лекція 10: Управлінські рішення у менеджменті туристичних підприємств	9	2	2	-	-	5
Лекція 11: Сучасні технології управління колективами в туризмі	9	2	2	-	-	5
Лекція 12: Комунікаційні процеси в сфері управління тур підприємством	14	2	2	-	-	10
Лекція 13: Ефективність менеджменту в туризмі	9	2	2	-	-	5
Лекція 14: Соціальна відповідальність в тур підприємництві	9	2	2	-	-	5
Лекція 15: Юридичні аспекти менеджменту туризму	9	2	2	-	-	5
Всього годин	**150**	**30**	**30**	**-**	**-**	**90**

Тематика лекційних занять із переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	**Лекція 1:** Сутність менеджменту в туризмі 1. Основи формування та розвиток туристичного менеджменту 2. Індустріалізація туризму та відносини у менеджменті 3. Менеджмент в період розвитку соціального туризму….....

2	**Лекція 2:** Туристична організація як соціальна структура 1. Особливості управління в туристичному менеджменті 2. Суть ринкових процесів в туризмі 3. Управління попитом в туризмі
3	**Лекція 3:** Організаційні структури управління в туризмі 1. Управління туристичними послугами 2. Особливості формування туристичного продукту 3. Організаційно-управлінський процес у туризмі
4	**Лекція 4:** Фактори та принципи в менеджменті туризму 1. Принципи менеджменту в туризмі та їх класифікація 2. Взаємозв'язок та система методів в туристичному менеджменті
5	**Лекція 5:** Планування як функція менеджменту туристичного підприємства 1. Особливості планування в туризмі 2. Організація планування в туризмі **3.** Види планування
6	**Лекція 6:** Організація виробництва туристичних послуг як функція туристичного менеджменту 1. Особливості організації системи менеджменту туризму 2. Суть діяльності туристичних організацій 3. Завдання та функціонал туристичних організацій
7	**Лекція 7:** Мотивація та стимулювання в туризмі. 1. Основні мотиваційні підходи. 2. Управління факторами туристичної мотивації 3. Туристичні мотиваційні впливи до використання вільного часу
8	**Лекція 8:** Функція контролю в туризмі 1. Види контролю 2. Функції контролю 3. Преміювання діяльності
9	**Лекція 9:** Система методів менеджменту у роботі підприємств туристичного сервісу 1. Організаційно-адміністративні методи 2. Економічні методи 3. Соціально-психологічні методи управлінського впливу
10	**Лекція 10:** Управлінські рішення у менеджменті туристичних підприємств 1. Суть процесу прийняття управлінського рішення 2. Методика прийняття управлінських рішень 3. Управління конфліктами в туризмі
11	**Лекція 11:** Сучасні технології управління колективами в туризмі 1. Формування мети та завдань 2. Організаційна структура як система управління
12	**Лекція 12:** Комунікаційні процеси в сфері управління тур підприємством 1. Комунікація як процес управління 2. Формування ділового етикету в туризмі **3.** Ораторське мистецтво та робота менеджера в туризмі
13	**Лекція 13:** Ефективність менеджменту в туризмі **1.** Управління внутрішнім середовищем в туризмі **2.** Зовнішнє середовище туристичної діяльності
14	**Лекція 14:** Соціальна відповідальність в тур підприємництві 1. Види соціальних стосунків в менеджменті 2. Форми відповідальності 3. Ієрархічність в менеджменті
15	**Лекція 15:** Юридичні аспекти менеджменту туризму 1. Дововірні стосунки 2. Етика бізнес відносин

Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми
1.	Назва: Планування та розробка документації для управління кадрами
	Завдання: Скласти двадцять професійних запитань по прийому на вакантне робоче місце за вказаною табличною формою (за вибором)
	Результати: Представити табличну форму побудови та послідовність запитання в логічній правильній послідовності (оцінюється важливість, коректність питання і логічна послідовність). Формування переліку запитань здійснюється після оцінки особистого резюме.
2.	Назва: Організація та контроль за черговістю етапів створення туристичного підприємства.
	Завдання: Розписати всі етапи створення туристичного підприємства (за вибором) туристичне агентство, готель.
	Результати: Представити етапність створення у вигляді презентації
3.	Практичне заняття: Мотивація у професійно-соціальному сегменті для працівників туристичного обслуговування
	Завдання: Дати основу для систематизованої оцінки своїх сильних сторін і обмежень, що заважають ефективно виконувати роботу з управління.
	Результати: Підготуйте копію таблиці відповідей і скористайтеся нею для запису ваших відповідей на ствердження тесту за розробленим зразком.
4.	Практичне заняття: Аналіз стилістики керівних процесів в туристичній сфері
	Завдання: Проаналізуйте діяльність топ-менеджера туристичного підприємства (за вибором). Визначити його стилістику керівництва.
	Результати: Представити результати досліду у презентації.
5.	Практичне заняття: Розрахунково-аналітична робота з бронювання
	Завдання: Зрозуміти логіку економічних розрахунків та принципові відмінності, характерні саме туристичній індустрії при виборі та бронюванні готелів.
	Результати: Визначити річний прибуток/збиток від бронювання готелю для туристичного оператора при наявному постійному попиті.
6.	Практичне заняття: Розрахунково-аналітична робота при аналізі номерного фонду
	Завдання: Оволодіти навичками та зрозуміти логіку, принципи і відмінності, що характерні при визначенні завантаженості й резервуванні готелів на сезон.
	Результати: Визначити відсоток завантаження готелю за рахунок власного попиту. Визначте резерв броньованих номерів з незадоволеним попитом (за показником номеро/днів).
	Всього

Зміст завдань для самостійної роботи*

№	Назва теми		Кількість Годин
1	Підприємства галузі туризму	Знати підприємства галузі туризму Розрізняти підприємства галузі туризму	9
2.	Соціокультурний фактор.	Розуміти соціокультурні фактори Знати соціокультурні фактор.	9
3.	Централізація та децентралізація в туризмі	Розрізняти основні поняття централізація та децентралізація в туризмі	9
4.	Принципи узгодження прав, обов'язків та відповідальності	Знати принципи узгодження прав, обов'язків та відповідальності Розуміти суть відповідальності та її види	9
5.	Методи аналізу туристичного підприємництва	Знати методи аналізу туристичного підприємництва Розуміти методи аналізу туристичного підприємництва	9
6.	Торгові ритми в тур бізнесі	Ознайомитись з торговими ритмами в тур бізнесі	9
7.	Закони про працю	Ознайомитись з Законом про працю	9
8.	Новітні технологічні системи контролю в туризмі	Розуміти новітні технологічні системи контролю в туризмі Володіти основними технологічними системи контролю в туризмі	9
9.	Соціальні мережі як фактор роботи підприємства	Розуміти соціальні мережі як фактор роботи підприємства Знати основні алгоритми соціальних мереж	9
10.	Стилі керівництва	Знати стилі керівництва Розуміти основні відмінності стилістики керівництва	9
	Всього		90

**Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені до тематичного і підсумкового тестового контролю.*

Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- дослідна робота та метод проекту;
- практичні роботи (розрахунково-аналітичні);
- презентації, відеоматеріали;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);

– самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

– стандартизовані тести;

– контрольні тестування;

– усне опитування;

– захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; розрахунково-аналітичні задачі; дослідницько-творчі та ін.);

– доповідь із презентацією з теоретичних питань.

Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

– усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);

– захист і презентації результатів виконаних практичних завдань;

– письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: іспит (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; презентації чи тематичні тестування). Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені у силабусі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів та усних відповідях на семінарах, під час захистів практичних і лабораторних робіт.

Перелік запитань розроблені до кожного змістового модуля. Підсумкові тести на іспит покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Критерії оцінювання за основними видами робіт – завантажити >>>

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теор. (тести)	Практ./семін.	Теор. (тести)	Практ./семін.		
15	15	15	15	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	незадовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Які вимоги висуваються до сучасного керівника підприємства туристичного профілю?

2. Дайте визначення понять "менеджмент", "управління" та "управлінські відносини".
3. Особливості менеджерської діяльності в підприємствах туристичного бізнесу.
4. Визначте місію готелів різної зірковості.
5. За якими критеріями класифікуються цілі підприємств готельно-ресторанного бізнесу?
6. Перелічіть напрями, за якими встановлюються цілі підприємств готельного, курортного та туристичного сервісу.
7. Яким вимогам повинні відповідати вірно сформульовані цілі?
8. Наведіть приклади горизонтального поділу праці на підприємствах готельного, курортного та туристичного сервісу.
9. Дайте характеристику зовнішніх факторів прямої та непрямої дії.
10. Підприємства з якими майновими формами функціонують у ресторанно-готельній галузі України?
11. Що являє собою "змішане акціонерне товариство" та "спільне підприємство"?

12. З якими організаційними об’єднаннями співпрацюють підприємства туристичного сервісу в Україні?
13. Які етапи виділяють у процесі формування організаційних структур управління?
14. Чи будь-яке схематичне зображення організаційних структур можна назвати органіграмою?
15. Які види організаційних структур застосовуються у туристичному бізнесі?
16. У чому полягають негативні сторони лінійних, функціональних та лінійно-функціональних організаційних структур?
17. Якими є позитивні сторони лінійно-штабної, дивізійної та матричної організаційних структур?
18. Чим зумовлюється необхідність реструктуризації підприємств туристичного бізнесу?
19. Перелічіть основні елементи життєдіяльності структури управління.
20. За якими напрямами може здійснюватись розподіл праці у структурі управління?
21. Як спеціалізація впливає на ефективність структури управління?
22. Дайте визначення вертикальних, горизонтальних, лінійних зв'язків.
23. Назвіть переваги і недоліки централізації і децентралізації управління.
24. Від яких факторів залежить рівень і якість менеджменту?
25. Перелічіть основні принципи менеджменту.
26. Які функції управління виділяються на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу?
27. Наведіть визначення основних функцій підприємств готельно-ресторанного бізнесу.
28. Перелічіть функціональні обов'язки менеджерів готельного бізнесу.
29. Назвіть виробничі процеси пов'язані з наданням основної та додаткових послуг.
30. Яких особливих, специфічних принципів необхідно дотримуватись при здійсненні функції «організація» в готелях?
31. Подайте визначення поняття «цехова структура виробництва».
32. Які фактори необхідно враховувати при розробці виробничої програми?
33. Які заходи раціонального використання матеріально-технічних і трудових ресурсів відносять до виробничо-технічних?
34. За якими ознаками класифікуються потреби людини?
35. Охарактеризуйте чотири етапи у розвитку теоретичних поглядів на мотивацію.
36. Суть і особливості змістовних теорій мотивацій (теорії Мас-лоу, Альдерфера, Герцберга, Мак-Клелланда).
37. Визначення поведінки людини у світлі прецесійних теорій мотивації (теорія очікувань, справедливості, концепція партисипативного управління, модель Портера-Лоулера).
38. Форми морального, соціального й матеріального стимулювання.
39. Які групи факторів визначають систему матеріальних стимулів?
40. Цілі матеріального стимулювання на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу.
41. Яку систему оплати праці доцільно застосовувати на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу і чому?
42. У чому відмінність матеріального стимулювання підприємств з приватною формою власності?
43. В чому полягає особливість управлінської праці ?
44. Види поділу управлінської праці.
45. Мотиваційний механізм менеджерів, спеціалістів і службовців, його подібність і відмінність.
46. Поточне стимулювання й винагорода за кінцевий результат роботи, суть і можливості щодо їх застосування на підприємствах готельного, курортного та туристичного бізнесу.
47. Охарактеризуйте фахову й внутрішньофірмову види кар'єри.
48. Заохочення працівників управлінням наданням їм вільного часу й сприятливого режиму роботи.
49. Які фактори визначають необхідність здійснення функції контролю?
50. Перелічіть основні принципи контролю.
51. Подайте характеристику основним видам контролю, здійснюваним на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу.

52. Які заходи та етапи передбачає процес контролю?
53. Як використовуються сучасні комп'ютерні засоби у реалізації функції контролю?
54. Які якості притаманні ефективному контролю?
55. У чому полягає стратегічна спрямованість контролю?
56. Яке співвідношення повинне бути між витратами на реалізацію функції контролю й прибутком від результатів її реалізації?
58. Як необхідно впроваджувати заходи для підвищення ефективності функції контролю на підприємствах сфери гостинності?
59. Назвіть основні фактори, які впливають на попит у сфері готельно-ресторанного бізнесу?
60. Які методи дослідження попиту Ви знаєте?
61. Підготуйте анкету для визначення стратегічного розвитку готелю.
62. Підготуйте анкету для визначення прогнозованого зростання попиту на послуги готельного комплексу.
63. Складіть анкету для прогнозування попиту на ресторанні послуги.
64. Які тести Ви визначили б для оцінки рівня компетентності керівника підприємства готельного господарства?
65. Які тести необхідно визначити при оцінці компетентності керівника підприємства ресторанного бізнесу?
66. Як необхідно змінити діяльність готельного комплексу при зростаючій динаміці групового туризму?
67. Ваші дії, якщо більшість респондентів висловила побажання щодо зміни цінової політики?
68. Чи варто надавати великої уваги якості обслуговування на підприємствах громадського харчування?
69. Чи може тип підприємства харчування впливати на попит у готельному комплексі?
70. Які висновки щодо прогнозування діяльності підприємства можна зробити, провівши детальний аналіз використання номерного фонду?

Зарахування результатів здобутих шляхом неформальної освіти:

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

– робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

– проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (https://prometheus.org.ua) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Рекомендована література

Основна література

1. Бізнес-менеджмент: навч. посіб. / Л. І. Федулова, В. Г. Федоренко та ін.); за заг. ред. Л. І. Федулової. – К.: МАУП, 2007. – 632 с.

2. Завадський Й. С. Менеджмент: Management: у 3 т. – 3-тє. доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2001.

3. Менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; за ред.Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича – К.: МАУП, 2007. – 816 с.

4. Сладкевич В. П., Чернявський А. Д. Сучасний менеджмент організацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2007. – 488 с.

Додаткова література

5. Гуменник В. І. Менеджмент організацій: навч. посіб. / В. І. Гуменник, Ю. С. Копчак, О. С. Кондур. – К.: Знання, 2012. – 503 с.

6. Нємцов В. Д. Менеджмент організацій: навч. посіб. / В. Д. Нємцов, Л. Є. Довгань, Г. Ф. Сініок. – К.:ТОВ "УВПК "ЕксОб", 2001. – 392 с.

7. Осовська Г. В. Менеджмент организацій: навч. посіб. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.

8. Сердюк О. Д. Теорія та практика менеджменту: навч. посіб. – К.: Професіонал, 2004. – 432 с.

9. Ситник Й. С. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Й. С. Ситник. – Львів; К.: Тріада плюс; Алерта, 2008. – 456 с.

10. Ситник Н. І. Управління персоналом: навч. посіб. / Н. І. Ситник – К.: Інкос, 2009 – 472с

11. Управління персоналом: навч. посіб. / М. Д. Виноградський, М. Д. Беляєва, А. М. Виноградська та ін. – К.: ЦНЛ, 2006. – 504 с.

12. Чернявський А. Д., Філіппов М. І. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. – К.: Персонал, 2011. – 234 с.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.